

STORTINGET

Innst. 357 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 132 S (2020–2021)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2021 under Arbeids- og sosialdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: midlertidig ordning med feriepenger av dagpenger)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

I proposisjonen foreslås endringer i statsbudsjettet 2021 knyttet til midlertidig innføring av feriepenger av dagpenger.

1.2 Bakgrunn

Det vises til proposisjonens kapittel 2, der dagens regelverk blir redegjort for.

Koronapandemien har ført til omfattende permitteringer, og antall dagpengemottakere økte kraftig. Mange arbeidstakere vil til sommeren være i en situasjon hvor de har lite eller ingen feriepengeopptjening fra fjoråret. Det omfatter dem som på det tidspunktet vil være ledige eller permitterte og mottar dagpenger, men også arbeidstakere som er tilbake i jobb. Ved Stortingets behandling av Prop. 79 S (2020–2021) kap. 605, 634, 2541, 2650, 2651, jf. Innst. 232 S (2020–2021) vedtok Stortinget:

Vedtak 644, 18. februar 2021

«Stortinget ber regjeringen innføre en midlertidig rett til feriepenger for dagpenger mottatt i 2020 og 2021 for utbetaling henholdsvis sommeren 2021 og 2022.

«Dette vil gjelde for de som ikke har rett til fortsatt å motta dagpenger og samtidig ta ut ferie.»

Det foreslås i proposisjonen følgende midlertidig ordning i 2021:

- Utbetalingen beregnes med 10,2 pst. av utbetalte dagpenger i beregningsperioden.
- Beregningsperioden for utbetaling i 2021 settes til april–desember 2020.
- Utbetalingen gis til dem som har mottatt dagpenger minst 8 uker i beregningsperioden.
- Maksimalt beløp settes til 25 000 kroner.
- Utbetaling gis ikke til dem som per 7. juni 2021 har rett til fire uker ferie med dagpenger.

Den midlertidige ordningen knyttes til koronasituasjonen, og beregningsperioden i 2020 foreslås derfor begrenset til perioden april–desember 2020.

Dagens ordning med rett til ferie med dagpenger, fastholdes. Det betyr at de som per 7. juni har rett til fire uker ferie med dagpenger, skal motta dagpenger i ferien og holdes utenfor den midlertidige feriepengeordningen. Dette er i tråd med den betingelsen som fremgår av anmodningsvedtaket. Dette innebærer samtidig at personer som overstiger 52 uker dagpengeperiode etter 7. juni, vil kunne ha rett til ferie med dagpenger i 2021, selv om de har mottatt feriepenger av dagpenger. Av hensyn til praktisk implementering har det ikke vært mulig å utelukke denne muligheten.

Ordningen med ferietillegg til dagpenger som gjaldt frem til 2015, var begrenset til å omfatte dem som hadde mottatt dagpenger i minst 8 uker året før. Den samme begrensningen på 8 uker foreslås i den midlertidige ordningen. De fleste som da holdes utenfor ordningen, vil ha betydelig feriepengeopptjening fra arbeidsgiver.

Den midlertidige ordningen skal være en ekstra håndsrekning, og på et rimelig nivå. Det foreslås at ferietillegget til den enkelte kan utgjøre maksimalt 25 000 kroner. Uten en slik grense ville det maksimale beløpet kunne bli om lag 33 000 kroner for utbetaling i 2021.

Den midlertidige ordningen foreslås nærmere regulert gjennom endring av midlertidig forskrift 20. mars 2020 nr. 368 om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien, som fastsettes med hjemmel i folketrygdloven § 25-16 av Kongen i statsråd.

Når det gjelder oppfølging av den delen av anmodningsvedtaket som gjelder utbetaling i 2022, vil regjeringen komme tilbake i forbindelse med statsbudsjettet for 2022.

1.3 Forslag til endringer

Kap. 2541 Dagpenger

POST 70 DAGPENGER, OVERSLAGSBEVILGNING

Bevilgningen på posten er 23 357 mill. kroner.

Budsjettvirkningen i 2021 av forslaget anslås til om lag 1 700 mill. kroner.

Det foreslås på den bakgrunn å øke bevilgningen med 1 700 mill. kroner i 2021.

2. Komiteens behandling

Som ledd i komiteens behandling av proposisjonen ble det åpnet for å sende inn skriftlige innspill.

Følgende kom med skriftlig innspill:

- LO
- Parat Nav
- Norsk Flygerforbund
- JURK

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Arild Grande, Siv Henriette Jacobsen og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Margret Hagerup, Heidi Nordby Lunde og Kristian Tonning Riise, fra Fremskrittspartiet, Jon Georg Dale og lederen Erlend Wiborg, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Sosialistisk Venstreparti, Solfrid Lerbrekk, og fra Kristelig Folkeparti, Torill Selsvold Nyborg, viser til at Prop. 132 S (2020–2021) er en oppfølging av Stortingets vedtak i Innst. 232 S (2020–2021), der Stortinget vedtok følgende:

«Stortinget ber regjeringen innføre en midlertidig rett til feriepenge for dagpenger mottatt i 2020 og 2021 for utbetaling henholdsvis sommeren 2021 og 2022. Dette vil gjelde for de som ikke har rett til fortsatt å motta dagpenger og samtidig ta ut ferie.»

Dette vedtaket medfører behov for endringer i statsbudsjettet for 2021 under Arbeids- og sosialdepartementet ved at kap. 2541 og post 70 Dagpenger økes med 1 700 mill. kroner. Komiteen viser videre til at dette anslaget er basert på den innrammingen regjeringen legger opp til ut over det Stortinget vedtok. Komiteen viser videre til de respektive partienes merknader og til debatt da Stortinget behandlet Innst. 232 S (2020–2021) 18. februar 2021.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at dagpengemottakere før 2015 tjente opp et ferietillegg som tilsvarte 9,5 pst. av utbetalte dagpenger. I 2014 foreslo daværende arbeids- og sosialminister fra Fremskrittspartiet, Robert Eriksson, å avvikle retten til ferietillegg. Forslaget ble vedtatt i behandlingen av statsbudsjettet for 2015 med støtte fra representantene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer viser videre til følgende forslag fremmet av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i Innst. 15 S (2014–2015):

«Stortinget ber regjeringen videreføre feriepenge-rettighetene for mottakere av dagpenger.»

Disse medlemmer viser videre til at det i Stortinget det siste året har blitt fremmet forslag om å gjeninnføre ferietillegget på dagpenger en rekke ganger, men at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet har stemt imot. Senest den 19. januar 2021 ble det fremmet forslag om dette på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Disse medlemmer mener det er urimelig at dagpengemottakere ikke skal tjene opp retten til et ferietillegg. Som følge av at norske arbeidstakere ikke har rett til betalt ferie, kan mange som har vært ledige i en lengre periode, risikere å stå helt uten inntekt i ferien når de er tilbake i jobb. Ferietillegget på dagpenger bidrar også til å ytterligere kompensere tapt inntekt for arbeidsledige uten å nevneverdig svekke insentivene til å søke arbeid, ettersom tillegget først gis året etter opptjeningen. Gode inntektssikringsordninger er viktig både for å sikre trygghet for den enkelte og for å bekjempe forskjeller i samfunnet. Selv om den rekordhøye ledigheten nå gjør at veldig mange har behov for et slikt ferietillegg, er behovet for den enkelte det samme uavhengig av når man har vært arbeidsledig. Disse medlemmer mener derfor det er uheldig at det kun fremmes forslag om en midlertidig løsning, og at denne kun skal gjelde for opptjening fra og med april 2020.

Disse medlemmer viser til at dagens regler innebærer at dagpengemottakere som benytter seg av muligheten til å avvikle ferie i 4 uker uten trekk i dagpengene, likevel bruker av den samlede dagpengeperio-

den. Dette er uheldig for personer som ender opp med å motta dagpenger i maksimal periode.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre ferietillegget på dagpenger med virkning fra og med 1. januar

«I statsbudsjettet for 2021 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , for høyes med fra kr 23 357 000 000 til kr 25 807 000 000»	2 450 000 000

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener at det er misvisende å omtale det tidligere ferietillegget til dagpengemottakere som feriepengene. Feriepengeordningen er en ordning der arbeidstakere i jobb sparer til egen ferie gjennom at arbeidsgiver holder tilbake minimum 10,2 pst. av arbeidstakerens lønn gjennom opptjeningsåret. Arbeidstaker skal så få feriepengene utbetalt siste vanlige lønnsdag, eller vanligvis i juni, året etter. Til forskjell trekkes ikke dagpengemottakere i ytelsen for å spare til egne feriepengene, men skal i teorien oppgi ferie på meldkortet til Nav og miste dagpengene i perioden de oppgir ferie, for så å få et ferietillegg utbetalt i januar/februar året etter opptjening. I den gamle ordningen som ønskes gjeninnført, vil altså dagpengemottakere miste dagpengeutbetalingen ved avvikling av ferie og få dette kompensert som et ferietillegg i januar året etter opptjening.

Disse medlemmer viser til at dette ferietillegget ble gitt til de som fikk dagpenger i mer enn åtte uker, og tilsvarte 9,5 pst. av brutto utbetalte dagpenger i løpet av foregående kalenderår. Tillegget ble utbetalt uavhengig av om stønadmottakeren tok ferie eller ikke. Flertallet av de som fikk utbetalt ferietillegg året etter opptjeningen, var allerede da tilbake i jobb. Mange ville da ha fått feriepengene fra sin tidligere arbeidsgiver, og begynt å spare til egen ferie hos sin nye, og dermed ha økonomisk mulighet til å ta ut sin lovbestemte rett til ferie uten å ha spart opp andre midler selv.

Disse medlemmer viser også til at ferietillegget gjorde at bruttokompensasjonen i dagpengeordningen steg fra om lag 62,4 til 68,3 pst. for de som fikk dagpenger i mer enn åtte uker, og at det ble antatt at mange dagpengemottakere tok ferie uten å opplyse om dette til Arbeids- og velferdsetaten, og derfor ikke fikk reduserte dagpenger.

Disse medlemmer viser til at ferietillegget ble avviklet fordi hovedmålet med dagpenger ved arbeidsledighet er å sikre reelt arbeidssøkende en inntekt mens de søker ny jobb, ikke sørge for ferie til arbeidsledige.

2020, slik at dagpenger opptjent i 2020 gir rett til ferietillegg i 2021 etter reglene som gjaldt før 2015.»

Grunnprinsippet i dagpengeordningen er at dagpengemottakerne skal være reelle arbeidssøkere, det vil si aktive arbeidssøkere og disponible for arbeid. En dagpengemottaker som tar ferie fra arbeidssøkingen, anses ikke som reell arbeidssøker, og skal da ikke ha dagpenger.

Disse medlemmer viser til at selv om ferietillegget ble avviklet, fikk langtidsledige i stedet en rett til å motta dagpenger i forbindelse med feriefravær. Dette innebærer at en dagpengemottaker som har mottatt dagpenger i 52 uker eller mer, er fritatt fra kravet om å være reell arbeidssøker i inntil fire uker når han eller hun tar ferie, slik at vedkommende kan motta dagpenger under ferieavviklingen. Disse medlemmer mener at dette er en bedre ordning, fordi korttidsledige ikke får incentiver til å ta ferie fra å søke jobb, mens når noen har gått ledige i mer enn 52 uker, er det rimelig å få fritak fra dette for å ta noe ferie og likevel sikres økonomisk. Disse medlemmer mener at dersom ferietillegget skulle bli gjeninnført, kan ikke ordningen som gir langtidsledige rett til dagpenger i inntil fire ukers ferie, bli stående. I motsatt fall vil en dagpengemottaker få utbetalt ferietillegg samme år som vedkommende får fulle dagpenger under ferie i inntil fire uker, noe som vil innebære en dobbeltkompensasjon. Gjeninnføring av ferietillegget forutsetter derfor avvikling av retten til dagpenger under ferie for personer som har vært ledige over 52 uker.

Disse medlemmer poengterer samtidig at vi har vært i en situasjon der arbeidsmarkedet i så stor grad har vært preget av smittevernstiltak som har begrenset arbeidstilbudet, og mener derfor det er riktig med et midlertidig feriepengetillegg for dagpengemottakere under covid-19-pandemien.

Disse medlemmer støtter på denne bakgrunn proposisjonens fremlegg om midlertidig innføring av feriepenge av dagpenger.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I statsbudsjettet for 2021 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , for høyes med fra kr 23 357 000 000 til kr 25 057 000 000»	1 700 000 000

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiets forslag om å innføre en midlertidig rett til feriepenger for mottakere av dagpenger opptjent i 2020 og 2021 ble vedtatt av Stortinget. I forslaget og også i merknadene og gjennom innlegg under debatten ble det tydelig presisert hvilken innramming som lå til grunn for forslaget. Den ekstraordinære situasjonen samfunnet står i med den enorme arbeidsledigheten, gjør at personer som tidligere stod uten arbeid, i de fleste tilfeller raskere kunne skaffet seg ny jobb og inntekt. Flere har vært arbeidsledige i lang tid og dermed fått redusert sin inntekt over lengre tidsperioder, noe som gjør at eventuelle oppsparte midler i mange tilfeller også vil være oppbrukt. Det å da stå helt uten inntekt i 4 uker til sommeren vil være veldig vanskelig for mange å håndtere, og det var også grunnen til at Fremskrittspartiet fremmet forslaget som ble vedtatt.

Selv om flere som har mottatt dagpenger, er tilbake i arbeid, vil mange stå helt eller delvis uten inntekt til sommeren.

Disse medlemmer viser til at intensjonen bak forslaget og hvordan det skulle følges opp, ble tydelig presisert i både merknader og innlegg under Stortingets behandling av forslaget. Innrammingen skulle være relativt lik det lønnsnettverket har etter loven, 10,2 pst. feriepengeopptjening av inntekt, i dette tilfellet dagpenger. Det ble også lagt inn en begrensning om at de som i feriemåneden fortsatt har rett på dagpenger, ikke skal få dobbelt, både dagpenger og feriepenger.

Disse medlemmer støtter ikke regjeringens begrensninger i det Stortinget har vedtatt, og forventer at regjeringen faktisk følger opp Stortingets vedtak.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I statsbudsjettet for 2021 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , for høyes med fra kr 23 357 000 000 til kr 25 461 000 000»	2 104 000 000

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

I statsbudsjettet for 2021 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , for høyes med..... fra kr 23 357 000 000 til kr 25 057 000 000	1 700 000 000

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 2*

I statsbudsjettet for 2021 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , for høyes med	2 104 000 000
		fra kr 23 357 000 000 til kr 25 461 000 000	

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti som største fraksjon.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2021 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , for høyes med	2 450 000 000
		fra kr 23 357 000 000 til kr 25 807 000 000	

II

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre ferietillegget på dagpenger med virkning fra og med 1. januar 2020, slik at dagpenger opptjent i 2020 gir rett til ferietillegg i 2021 etter reglene som gjaldt før 2015.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 20. april 2021

Erlend Wiborg

leder og saksordfører

